Շրջական միջավայրի պահպանում

Թադևոսյան Արտաշես Վահանի

Պետք է իմանա յուրաքանչյուրը: [Մարդու գործունեության և շրջակա միջավայրի փոխհարաբերություններ, առողջ ապրելակերպ] / Ա. Վ. Թադևոսյան. - Երևան: Ճարտարագետ, 2014. - 60 էջ. - ISBN 978-9939-72-084-5:

Համառոտագիր: [Գրքույկում ներկայացված են մարդու գործունեության և շրջակա միջավայրի փոխհարաբերության որոշ խնդիրներ: Բերված են առողջ ապրելակերպի մոտեցումները: Գրքույկը նախատեսված է ուսանողների դպրոցականների և յուրաքանչյուր ընթերցողի համար, ով մտահոգված է մարդու առողջությամբ]:

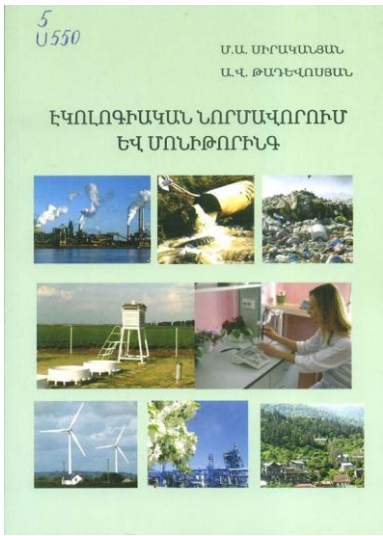

Սիրականյան Մարիետա Անդրանիկի

Էկոլոգիական նորմավորում և մոնիթորինգ: դասագիրք / Մ. Ա. Սիրականյան, Ա. Վ. Թադևոսյան; ՀՀ ԿԳՆ, ՀԱՊՀ. - Երևան: Ճարտարագետ, 2015. - 324 էջ. - Օգտագործված գրակ.: էջ՝ 321-322 (35 անվ.). - ISBN 978-9939-72-266-5:

Համառոտագիր: ["Էկոլոգիական նորմավորում և մոնիթորինգ" դասագիրքը համապատասխանում է Հայաստանի պետական Ճարտարագիտական համալսարանի Քիմիական տեխնոլոգիաների և բնապահպանական ճարտարագիտության ֆակուլտետի բակալավրական և մագիստրական ուսուցման ծրագրին: Դիտարկվում են հարցեր՝ նվիրված շրջակա միջավայրի որակի գնահատման հարցերին: Նկարագրված են մոնիթորինգի նպատակը, հիմնական սկզբունքները և հաշվարկների մեթոդները: Հիմնական շեշտը դրվում է ցամաքային բնական ջրերում և հոսքաջրերում համապատասխան աղտոտիչների որոշման մեթոդների ուսումնասիրման վրա: Դասագիրքը նախատեսված է ուսանողների, մագիստրանտների, ասպիրանտների, գիտական ու գործնական աշխատողների համար, ովքեր ուսումնասիրում և առնչվում են շրջակա միջավայրի պաշտպանության և բնական ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման հարցերին]:

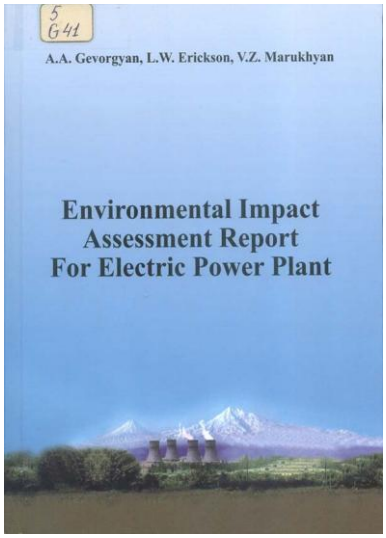

Gevorgyan, Aram

Environmental Impact Assessment Report For Electric Power Plant: [Handbook] / A.A. Gevorgyan, L. Erickson, V. Z. Marukhyan; ed. H. Ghazaryan; National Polytechnic University of Armenia. - Yerevan: Chartaraget, 2017. - 416 p.: il., figure. - ISBN 978-9939-72-519-2:

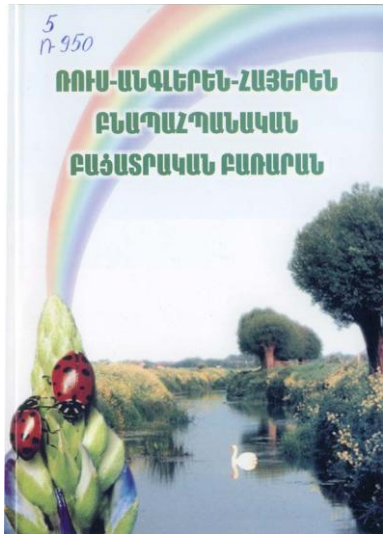

Ռուս-հայերեն-անգլերեն բնապահպանական բացատրական բառարան / Ա. Վ. Թադևոսյան և այլն. - Երևան: Ա. հ., 2004. - 160 էջ. - ISBN 99941-36-40-7:

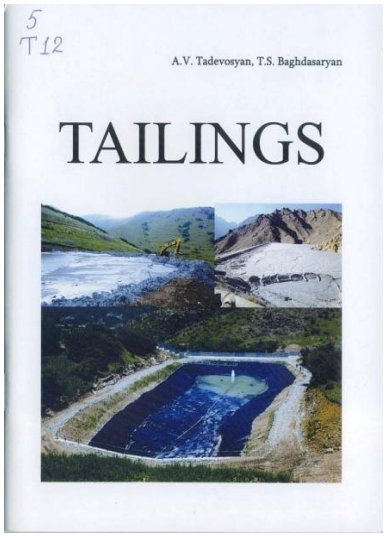

Tadevosyan V. Artashes

Tailings: type, structure and design calculation / A. V. Tadevosyan, T. S. Baghdasaryan; National Polytechnic University of Armenia. - Yerevan: Chartaraget, 2017. - 52 p.: il. - ISBN 978-9939-72-520-8:

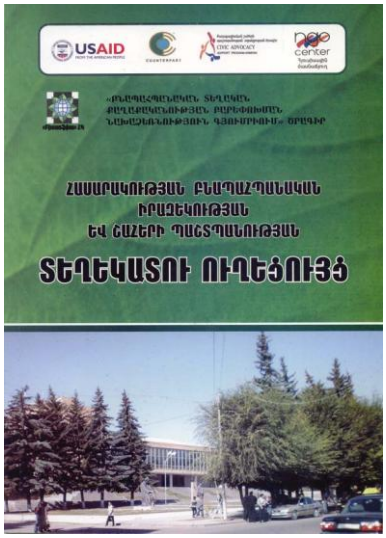

Հասարակության բնապահպանական իրազեկության և շահերի պաշտպանության տեղեկատու ուղեցույց / Ուղեց. ստեղծ. խորհրդ՝. Ս. Մարտիրոսյան, Ա. Իսկոյան; ուղեց. կազմող՝. Գ. Պետրոսյան, Դ. Սահակյան, Հ. Գասպարյան. - Գյումրի: Դպիր, 2008. - 88 էջ.: նկ., աղս. - Օգտագործված գրակ. ցանկ, էջ՝ 71 (17անվ.). - **ISBN** 978-99930-58-63-2:

Համառոտագիր: [Տեղեկատու-ուղեցույցն ամփոփում է լիակատար տեղեկատվություն՝ հասարակության բնապահպանական իրազեկության և նրա շահերի պաշտպանության ուղղությամբ: Ներկայացված են թե՛ ՀՀ օրենսդրական դաշտը, թե՝ միջազգային հանրության վերաբերմունքը այդ կարևորագույն խնդրին և մասնավորապես տեղական համայնքների ղեկավարների անելիքներն այդ ոլորտում: Տեղեկատուն կազմող "Բիոսոֆիա" ՀԿ-ն առանձնահատուկ տեղ է տվել հանրության կարևոր դերին և համայնքային ու տարածքային կառավարման մարմինների պարտականություններին՝ բնապահպանական խնդիրների լուծման գործում: Մանրամասնված են հասարակության մասնակցության ձևերը, պատկան մարմինների հետ համագործակցելու եղանակները, տեղեկատվություն ստանալու իրավունքները: Տեղեկատուն հարուստ շտեմարան է բնապահպանական խնդիրներով զբաղվող ՀՀ և միջազգային կառավարական մարմինների, հասարակական ոչ պետական կազմակերպությունների իրավասությունների, ինչպես նաև նրանց տեղեկատուների վերաբերյալ: "Բիոսոֆիան" համակողմանիորեն ներկայացրել է Գյումրի քաղաքի բնապահպանական հիմնախնդիրները՝ տալով մասնագիտական գնահատական: Գրքում տեղ են գտել նաև հանուր մարդկությանը վերաբերող գլոբալ էկոլոգիական հիմնախնդիրներ: Տեղեկատու-ուղեցույցը հասցեագրված է բնապահպանական խնդիրներով

զբաղվող կազմակերպություններին, տեղական ինքնակառավարման մարմիններին և բոլոր նրանց, ում հետաքրքրում է այդ կարևորագույն ոլորտը]:

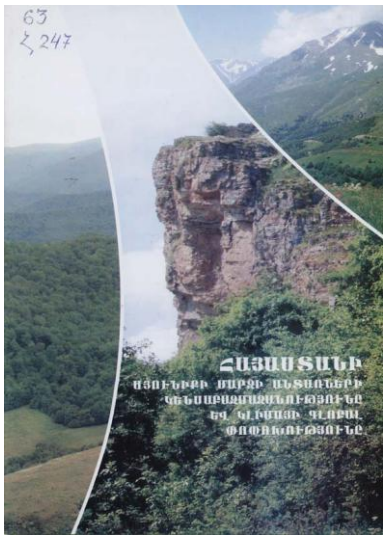

Հայաստանի Սյունիքի մարզի անտառների կենսաբազմազանությունը և կլիմայի գլոբալ փոփոխությունը. Forest Biodiversity of Armenia's Syunik Marz and Global Climate Change / Գ. Ֆայվուշ և այլն. - Երևան: ՀՀ բնապահպանության նախարարություն: ՄԱԶԾ Հայաստան, 2008. - 40 էջ.: լուսանկ. - **ISBN** 978-9939-808-24-6:

Համառոտագիր: [Սույն հրատարակությունը նպատակ ունի ներկայացնել Հայաստանի Սյունիքի մարզի անտառային կենսաբազմազանության հարստությունը, առկա և ապագա խոցելիությունը կլիմայի գլոբալ փոփոխության հետևանքներից, ինչպես նաև համառոտ անդրադառնում է կլիմայի փոփոխության հարմարվողականությանը նպաստող գործո-ղություններին: Այն նախատեսված է ընթերցողների լայն շրջանների, ներառյալ՝ կառավարման մարմինների, անտառտնտեսությունների և համայնքների ներկայացուցիչների, ուսանողների, դպրոցականների, ինչպես նաև բոլոր նրանց համար, ովքեր հետաքրքվում են Սյունիքի մարզի կենսաբազմազանությամբ]:

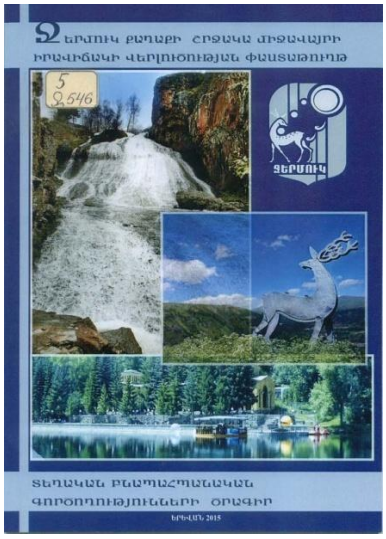

Ջերմուկի շրջակա միջավայրի պահպանության գործողությունների ծրագիր: Շրջակա միջավայրի իրավիճակի վերլուծության փաստաթուղթ. - Երևան: Ա. հ., 2015. - 72 էջ.: լուսանկ. - Գրականության ցանկ էջ՝ 71:

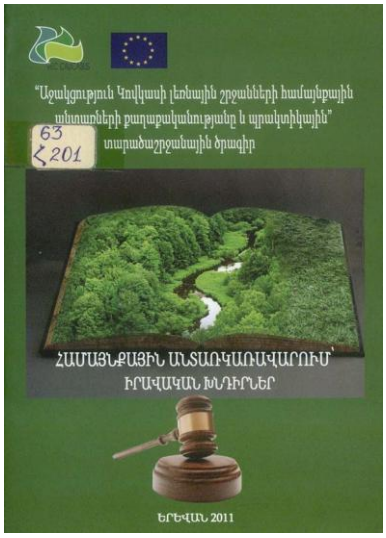

Համայնքային անտառկառավարում՝ իրավական խնդիրներ: "Աջակցություն Կովկասի լեռնային շրջանների համայնքային անտառների քաղաքաքականությանը և պրակտիկային. տարածաշրջանային ծրագիր" / Պ. Աբովյան և այլն. - Երևան: Ա. հ., 2011. - 24 էջ.: աղս.:

Համառոտագիր: [Ձեռնարկը նպատակ ունի անտառկառավարման արդյունավետ իրականացման համար համայնքին տրամադրել կառավարման, օգտագործման և պահպանության վերաբերյալ իրավական տեղեկատվություն՝ որպես ուղեցույց համայնքային անտառկառավարումը գործնականում իրականացնելու համար: Ձեռնարկում տեղ են գտել համայնքային անտառկառավարման ոլորտը կարգավորող նորմեր, հղումներ են արվել ՀՀ "Անտառային օրենսգրքին", "Պետական անտառները համայնքային կազմակերպությաուններին առանց մրցույթի հավատարմագրային կառավարման հանձնելու կարգը հաստատելու մասին" ՀՀ կառավարության 04 մայիսի 20060՝N 583/լրացում 24. Նոյեմբերի 2011 թ.N 1662-Ն /որոշմանը]:

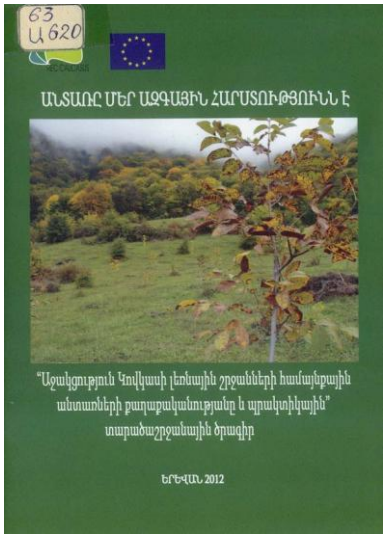

Անտառը մեր ազգային հարստությունն է: "Աջակցություն Կովկասի լեռնային շրջանների համայնքային անտառների քաղաքականությանը և պրակտիկային" տարածաշրջանային ծրագիր / խմբագիր՝ Ա. Սահակյան. - Երևան: Ա. հ., 2012. - 23 էջ.

Համառոտագիր: [Ներկա գրքույկում, որը հրատարակվում է "Աջակցություն Հարավային Կովկասի լեռնային շրջաններում կենսաբազմազանության պահպանման քաղաքականությանը և պրակտիկայի զարգացմանը" ծրագրի շրջանակներում, համառոտ ներկայացվում են կլիմայի գլոբալ տաքացման ազդեցության հնարավոր հետևանքները մեր հանրապետության հողային, անտառային և ջրային ռեսուրսների վրա, ինչպես նաև նկարագրվում են առավել արդյունավետ հարմարվողականության միջոցառումները]:

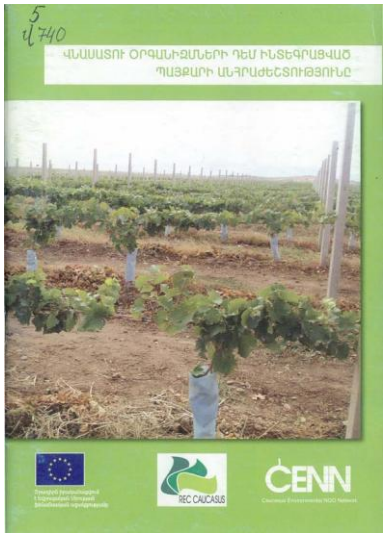

Վնասատու օրգանիզմների դեմ ինտեգրացված պայքարի անհրաժեշտությունը. - Երևան: Ա. հ., Ա. թ. - 31 էջ.: լուսանկ. - Օգտ. գրակ.՝ էջ 1 (8 անուն).

Համառոտագիր: [Սույն հրապարակումը պատրաստվել է "Հողերի դեգրադացիայի մեղմացման և Հարավային Կովկասում աղքատության հաղթահարման նպատակով հողային ռեսուրսների կայուն կառավարում" ծրագրի շրջանակում, որն իրականացնում է Կովկասի տարածաշրջանային բնապահպանական կենտրոնը՝ Կովկասյան բնապահպանական ոչ պետական կազմակերպությունների ցանցի հետ համատեղ, Եվրամիության ֆինանսական աջակցությամբ և ընդգրկում է Հարավկովկասյան տարածաշրջանի Խրամի-Դեբեդ և Ալազանի-Իորի գետերի ավազանները]:

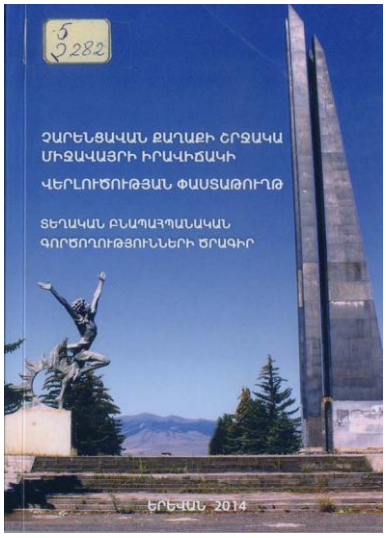

Չարենցավան քաղաքի շրջակա միջավայրի իրավիճակի վերլուծության փաստաթուղթ: Տեղական բնապահպանական գործողությունների ծրագիր / Ծրագ. իրական. թիմ՝ Է. Ավոյան, Դ. Սահակյան և այլն. - Երևան: Ա. հ., 2014. - 94 էջ.: նկ., աղս.

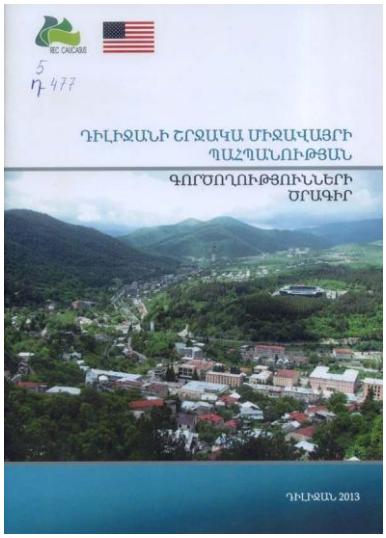

Դիլիջանի շրջակա միջավայրի պահպանության գործողությունների ծրագիր / Ծրագ. իրական. թիմ՝ Ն. Հարությունյան, Է. Ղուկասյան և այլն. - Երևան: Ա .h., 2013. - 63 էջ.: նկ., աղս. - Գրականության ցանկ էջ՝ 63:

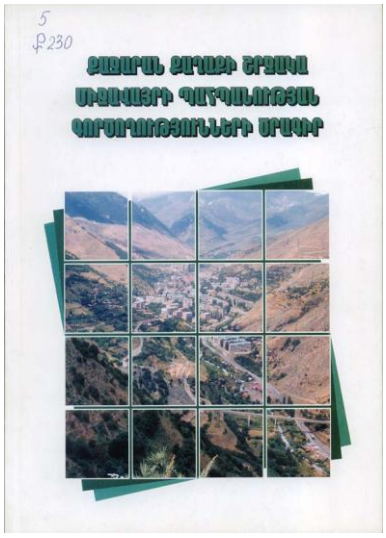

Քաջարան քաղաքի շրջակա միջավայրի պահպանության գործողությունների ծրագիր / Ծրագ. իրական. թիմ՝ Ա. Մարտիրոսյան, Գ. Գաբրիելյան. - Երևան: Ա. h., 2007. - 64 էջ.: նկ., աղս.:

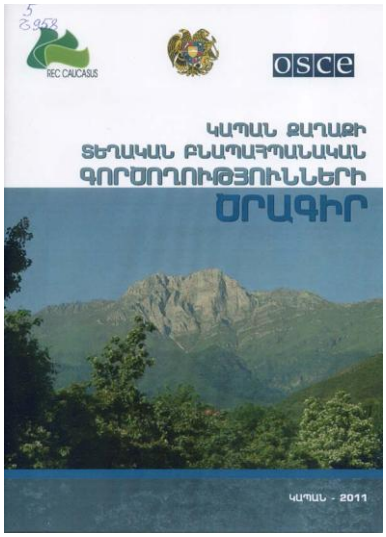

Շրջակա միջավայրի պահպանության գործողությունների ծրագիր Կապան քաղաքի համար / Ծրագ. իրակ. թիմ՝ Ն. Հարությունյան, Դ. Ղուկասյան և այլն. - Երևան: Ա. h., 2011. - 68 էջ.: նկ., աղս. - Գրականության ցանկ էջ՝ 67:

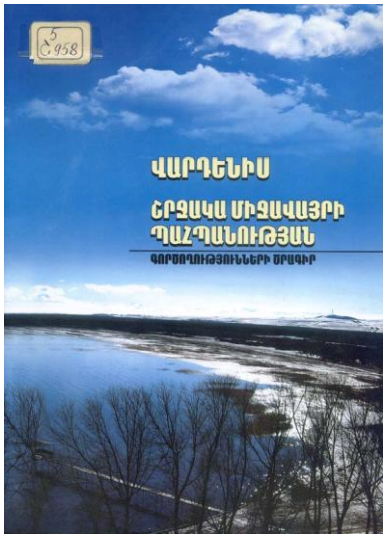

Շրջակա միջավայրի պահպանության գործողությունների ծրագիր Վարդենիս քաղաքի համար / ծրագ. իրակ. թիմ՝ Ն. Հարությունյան, Ք. Սամադաշվիլի և այլն. - Երևան: Ա. հ., 2009. - 41 էջ.: նկ., աղս.:

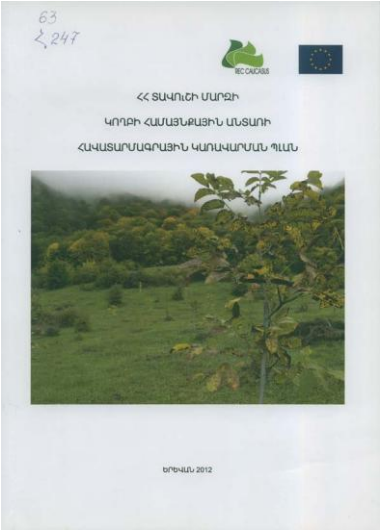

ՀՀ Տավուշի մարզի Կողբի հավատարմագրային կառավարման պլան / Ա. Գևորգյան և այլն; խմբագիր՝ Ա. Սահակյան. - Երևան: Ա. հ., 2012. - 53 էջ.: քարտեզ, աղս.:

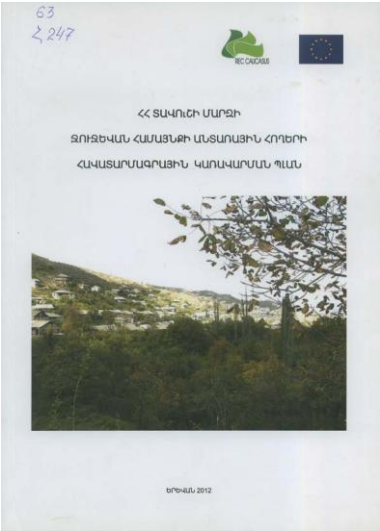

ՀՀ Տավուշի մարզի Զուջևան համայնքի անտառային հողերի հավատարմագրային կառաավարման պլան / Ա. Գևորգյան և այլն; խմբագիր՝ Ա. Սահակյան. - Երևան: Ա. հ., 2012. - 53 էջ.: քարտեզ, աղս.:

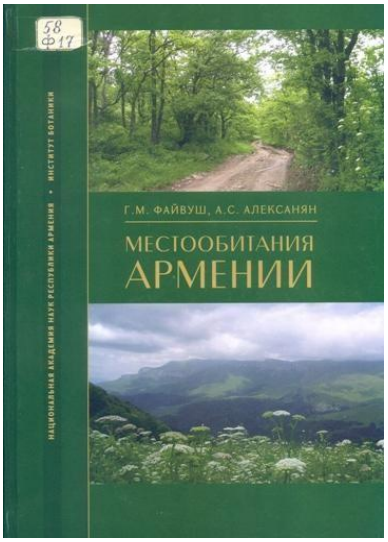

Файвуш Георгий Маркович.
Местообитания Армении = Հայաստանի բնակմիջավայրերը = Habitats of Armenia / Г. М. Файвуш, А. С. Алексанян; НАН РА, Институт ботаники. - Ереван: НАН РА, Институт ботаники, 2016. - 360 с. : цв.ил., табл., граф. - ISBN 978-9939-1-0347-1

Монография посвящена многообразию местообитаний Армении. Богатство и разнообразие природно–климатических условий, богатая геологическая и социальная история, изменения в политической и экономической жизни страны привели к образованию на ее территория огромного количества самых разных местообитаний, используемых для своих целей всем богатством и разнообразием животного и растительного мира.
В основной части работы приводится аннотированный каталог местообитаний Армении, включающий в себя около 750 наименований категорий разного уровня. При классификации местообитаний была использована и адаптирована к условиям Армении классификация местообитаний EUNIS. Из 10 категорий первого уровня, приводимых для Европы, в Армении существуют 8, при этом 228 единиц категорий разного уровня отсутствуют в Европе и приводятся нами впервые.
В книге также кратко приведены данные по основным местообитаниям, располагающимся на территориях, представляющих особый природоохранный интерес. Кратко охарактеризованы выделенные в Армении Ключевые ботанические и орнитологические территории, «горячие точки» биоразнообразия и местообитания, включающиеся в разрабатываемую в настоящее время экологическую сеть «Эмеральд».
Книга представляет интерес для специалистов ботаников, зоологов, географов, экологов, сотрудников природоохранных организаций, любителей природы, а также для преподавателей и студентов.

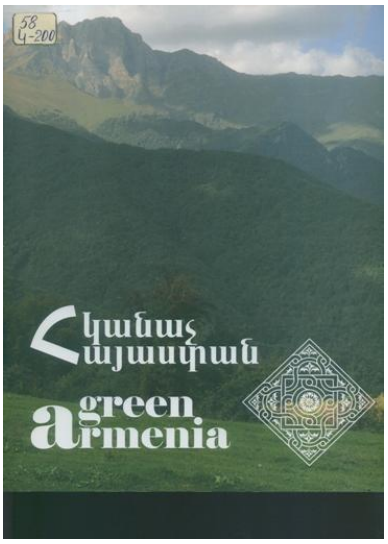

Կանաչ Հայաստան = Green Armenia / Է. Գաբրիելյան և այլն]; Խմբագիրներ՝ Է. Գաբրիելյան, Օ. Ֆրազման-Սապիր, Օ. Ֆրազման-Սապիր;Դիզայներ՝ Ա. Մուրադյան; Հայկական բուսաբանական ընկերություն. - Երևան: Լիմուշ, 2016. - 352 էջ: լուսանկ. - Բույսերի լատին. անուն. ցանկ էջ՝ 347-349 . - ISBN 978-9939-64-253-6

Գիրքը նվիրված է Հայաստանի անտառներում և այլ բուսական համակեցություններում աճող բույսերին: Հայաստանի Հանրապետությունը փոքր երկիր է, գտնվում է Հայկական բարձրավանդակի հյուսիս-արևելյան հատվածում Կովկասյան պարանոցի հարավում՝ Սև և Կասպից ծովերի միջև: Չնայած բազմաթիվ խնդիրների, կապված բնության պահպանության հետ՝ Հայաստանի ֆլորան շարունակում է ուրախացնել նրանց, ովքեր առնչվում են նրա գեղեցկության հետ անտառներում, մարգագետիններում, կիսաանապատներում և երկրի այլ բուսական համակեցություններում, իսկ բուսաբանները գրեթե ամեն տարի նոր տեսակներ են նկարագրում: Գիրքը մշակվել է Հայկական բուսաբանական ընկերություն ՀԿ-ի կողմից:

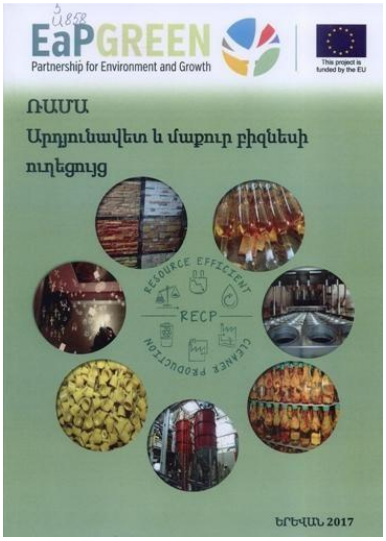

Արդյունավետ և մաքուր բիզնեսի ուղեցույց
"Ռեսուրսների արդյունավետություն և մաքուր արտադրություն" (ՌԱՄԱ) ցուցադրական ծրագիրը Հայաստանում. - Երևան: Ա.հ., 2017. - 47 էջ: նկ.

Տվյալ ՌԱՄԱ ուղեցույցը մշակվել է որպես "Կանաչ տնտեսության արևելյան գործակցության տարածաշրջանում" ծրագրի մաս՝ նպատակ ունենալով ներկայացնել ՌԱՄԱ ընդհանուր մոտեցումները ձեռնարկությունների համար հասկանալի ձևով:Մշակված լինելով Հայաստանում անցկացված թեմատիկ հանդիպումների արդյունքում՝ ուցեցույցը պարունակում է արդյունաբերության վերաբերյալ տեղայնացված և իրատեսական փաստարկներ, որոնք արտահայտում են շահագրգիռ կողմերի կարծիքները, ինչպես նաև երկրում ծրագրի ունեցած փորձառությունը: Ուղեցույցը նախատեսված է կանաչ արտադրության զարգացմամբ հետաքրքրված լայն շրջանակի ընթերցողների համար և ցուցադրում է, թե ինչպես հայաստանյան ձեռնարկությունները կարող են օգտվել ՌԱՄԱ եռակի օգուտներից՝ նվազեցնելով արտադրական ծախսերը՝ բնական ռեսուրսների առավել արդյունավետ օգտագործման շնորհիվ (ջուր, էլեկտրոէներգիա, նյութեր): Թափոնների արտադրությունը և արտանետումները՝ խուսափելով բնության աղտոտման պատասխանատվությունից: Քիմիական նյութերի օգտագործման հետևանքով մարդկանց և համայնքների համար ռիսկայնության մակարդակը:

Ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործում և մաքուր արտադրություն՝ կիրարկման օրինակներ ՓՄՁ-ներում
"Ռեսուրսների արդյունավետույուն և մաքուր արտադրություն" (ՌԱՄԱ) ցուցադրական ծրագիրը Հայաստանում. - Երևան : Ա.հ., 2017. - 51 էջ : նկ.

"ՌԵսուրսների արդյունավետություն և մաքուր արտադրություն" ցուցադրական ծրագիրը Արևելյան գործընկերության երկրներում իրականացվող (Հայաստան Ադրբեջան, Բելառուս Վրաստան, Մոլդովա և Ուկրաինա) "Կանաչ տնտեսություն Արևելյան գործընկերութան տարածաշրջանում "(EaP Green) ծրագրի բաղադրիչներից մեկն է, որի գլխավոր նպատակն է բարելավել թիրախային արդյունաբերական ոլորտների ՓՄՁ-ների բնապահպանական գործունեությունը և ռեսուրսների արդյունավետությունը, ՌԱՄԱ տերմինաբանության, հասկացությունների, մեթոդների գործիքների և քաղաքականության ներդրման միջոցով՝ դրանով իսկ նպաստելով կայուն արդյունաբերական զարգացմանը և զբաղվածության ու եկամուտների մակարդակի բարձրացմանը մասնավորապես գյուղատնտեսական /սննդի, քիմիական և շինարարական նյութերի արտադրության ոլորտներում: ՌԱՄԱ ծրագրի հիմնական խնդիրներն են հումքի/ելանյութերի, էներգիայի ու ջրի արդյունավետ օգտագործումը, դրանց աղբյուրների ճիշտ ընտրությունը ինչպես նաև թափոնների կրճատումը և վնասազերծումը, կեղտաջրերի նվազեցումը և վերամշակումը, օդային ավազան արտանետումների կրճատումը և վերահսկողությունը":

Տեխնոլոգիական կարիքների գնահատում կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության համար = Technology Needs Assessment for Climate Change Adaptation: տեխնոլոգիական գործողությունների պլան (ՏԳՊ) / Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարություն. - Երևան : Ա . Հ., 2017. - 64 էջ : նկ. - Տեքստը՝ հայ. և անգլ. լեզ.

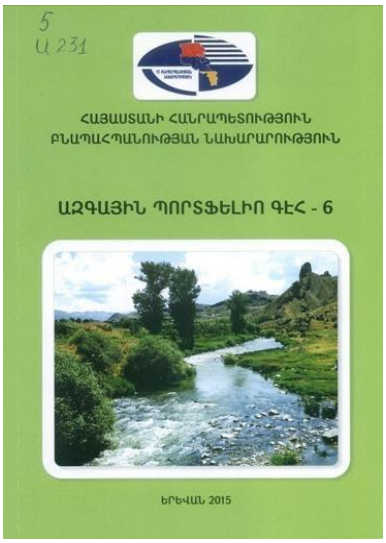

Ազգային պորտֆելիո ԳԷՀ-6 = GEF-6 National portfolio / Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարություն. - Երևան: Ճարտարագետ, 2015. - 78 էջ : նկ. - Տեքստը՝ հայ. և անգլ. լեզ. - ISBN 978-9939-72-294-8

"Ազգային պորտֆելիո ԳԷՀ-6" փաստաթուղթը մշակվել է Գլոբալ էկոլոգիական հիմնադրամի "Ազգային պորտֆելիոյի կազմման վարժություն" դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում:Փաստաթղթում բերված է "Ազգային պորտֆելիո ԳԷՀ-5"(2010-2014թթ.) շրջանակներում Ռեսուրսների թափանցիկ բաշխման համակարգում (STAR) և Ռիո կոնվենցիաների շրջանակներում կարողությունների հզորացմանն ուղղված ծրագրերի իրականացման ընթացքի վերլուծությունը, ԳԷՀ-6 ռազմավարությունը համապատասխան՝ ընդհանրացվել են շահագրգիռ կողմերից ստացված ծրագրային հայտեր Ռեսուրսների թափանցիկ բաշխման համակարգում ընդգրկելու համար, իսկ գլոբալ նշանակության մի շարք ընդհանրացված ծրագրային հայտեր, որոնք չեն ընդգրկվել Ռեսուրսների թափանցիկ բաշխման համակարգում, առաջարկվում է իրականացնել այդ համակարգից դուրս:

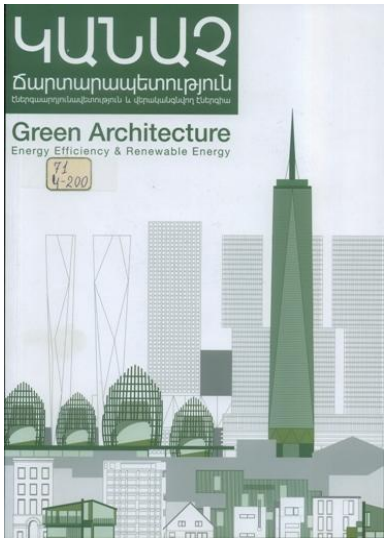

Կանաչ ճարտարապետություն
էներգաարդյունավետություն և վերականգնվող էներգիա
Ամիրխանյան Ալեն, Սեկոյան Տիգրան, Համբարձումյան Ռուբեն, Համբարյան Արտակ - Եր.: ՄԱԶԾ, 2015. - 410 էջ: Green Architecture: Energy Efficiency and Renewable Energy / Alen Amirkhanyan, Tigran Sekoyan, Ruben Hambartsumyan, Artak Hambarian - Yerevan, UNDP, 2015,

Դասագրքի նպատակն է ներկայացնել շինարարության բնագավառում կանաչ ճարտարապետության սկզբունքների կիրառման ընդլայնմանը նպաստող բազմաթիվ լուծումներ և մոտեցումներ: Դրանք ներառում են վերականգնվող էներգետիկան, պասիվ լուծումները, էներգետիկ աուդիտը, շենքերի ինտեգրված նախագծման մոտեցումը և այլն: Հեղինակները ցուցաբերում են միջգիտակարգային մոտեցում և անդրադառնում են ոլորտում ժամանակակից զարգացումներին, հիմնվելով գրական նորագույն աղբյուրների և առցանց ռեսուրսների վրա: Դասագիրքը նախատեսված է ճարտարապետության և ճարտարագիտության բնագավառներում դասախոսական կազմի և ուսանողների, ինչպես նաև հետաքրքրված այլ մասնագետների լայն շրջանակների համար: Դասագրքի նյութերը 2013-2014 ուսումնական տարվանից ներառված են «Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարան» հիմնադրամի ուսումնական ծրագրում:

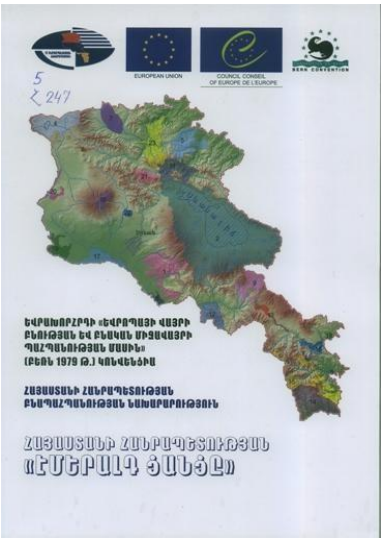

Հայաստանի Հանրապետության« Էմերալդ » = The "Emerald" network in the Republic of Armenia / Եվրախ. ՝Եվրոպայի վայրի բնութ. և բնական միջավ. պահպան. մասին՞ [Բեռնն 1979 թ.] կոնվենցիա, Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարություն. - Երևան : Ա. հ., 2016. - 144 էջ : 15(էջ) գարտեզ. - Տեքստը՝ հայ. և անգլ. լեզ. - ISBN 978-9939-70-203-2 : Ֆ. պ.

Աշխատությունը նվիրված է Հայաստանի Հանրապետության կողմից վավերացված Եվրախորհրդի Եվրոպայի վայրի բնության և բնական միջավայրի պահպանության մասին Բեռն, 1979թ. կոնվեցիայի շրջանակներում այսուհետ՝ Կոնվենցիա, Եվրախորհրդի և Եվրամիության աջակցությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում բնապահպանական հատուկ հետաքրքրություն ներկայացնող պոտենցիալ տարածքների՝ Էմերալդ ցանցի ձևավորմանն ուղղված աշխատանքների լուսաբանմանը: Աշխատությունում, Կոնվենցիայի քարտուղարության կողմից մշակված ճանապարհային քարտեզի տեսքով, ներկայացված են նաև ծրագրի երրորդ փուլի իրականացման համար անհրաժեշտ գործողությունները Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի և Հարավային Կովկասի 7 երկրներում ամբողջովին գործող Էմերալդ ցանց ունենալու համար:]

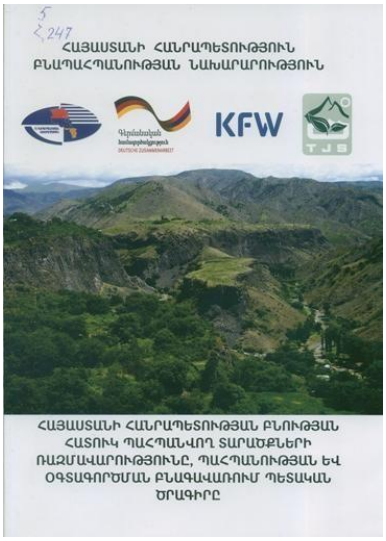

Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը / Հայաստանի Հանրապետություն Բնապահպանության նախարարություն. - Երևան : Ա. հ., 2014. - 67 էջ.

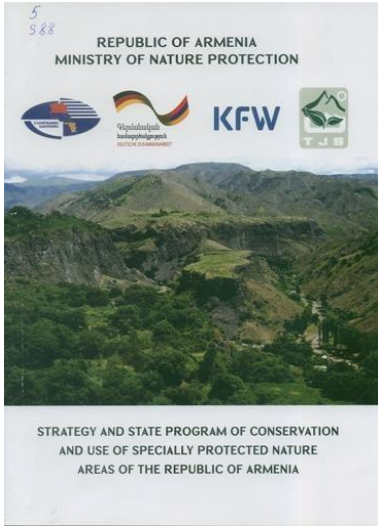

Strategy and State Program of Conservation and use of Specially protected nature Areas of the republic of Armenia / Republic of Armenia Ministry of Nature Protection. - Yerevan : S. n, 2014.

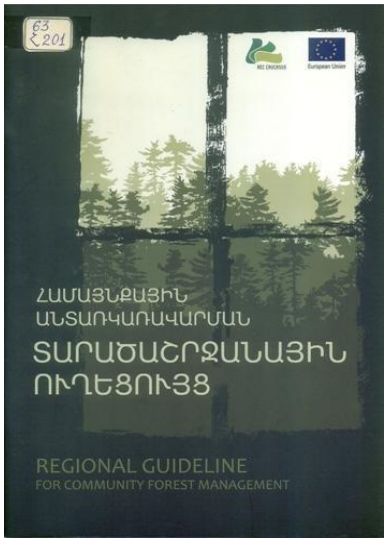

Համայնքային անտառկառավարման Տարածաշրջանային ուղեցույց = Regional Guideline for Community Forest Management. - Երևան: Ա.հ., 2010. - 64 էջ : նկ

Համայնքային անտառկառավարման Ազգային ուղեցույց = National Guideline for Community Forest Management / Ա. Գևորգյան և այլն, խմբ. Ա. Սահակյան. - Երևան : Ա.հ., 2012. - 35 էջ :նկ.

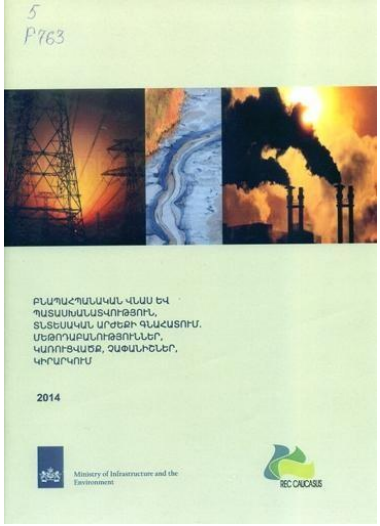

Բնապահպանական վնաս և պատասխանատվություն, տնտեսական արժեքի գնահատում, մեթոդաբանություններ, կառուցվածք, չափանիշներ, կիրարկում - Երևան : Ա.հ., 2014. - 82 էջ : նկ. - Գրականության ցանկ էջ՝ 79-82.

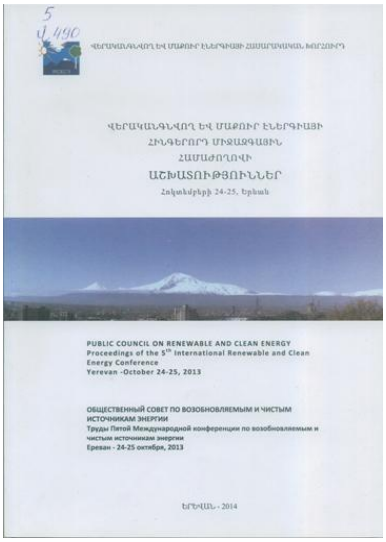

Վերականգնվող և մաքուր էներգիայի հինգերորդ միջազգային համաժողով "Ցածր ածխածնային զարգացման հեռանկարները Հայաստանում" (Երևան, հոկտեմբերի 24-25): համաժողովի նյութեր = The 5 International Renewable and Glean Energy Conference "The Prospects of Low Carbon development in Armenia": Conference Proceedings = 5-ая Международная конференция по возобновляемым и чистым источникам энергии "Перспективы низкоуглеродного развития Армении": Материалы конференции / Ընդ. խմբ. Ս. Շատվորյան. - Երևան : Լեգալ Պլուս, 2014. - 240 էջ : նկ. - Տեքստը՝ հայ. ռուս. և անգլ. լեզ. - Հեղ. ցուցիչ՝ էջ 238. - ISBN 978-9939-815-42-8 :

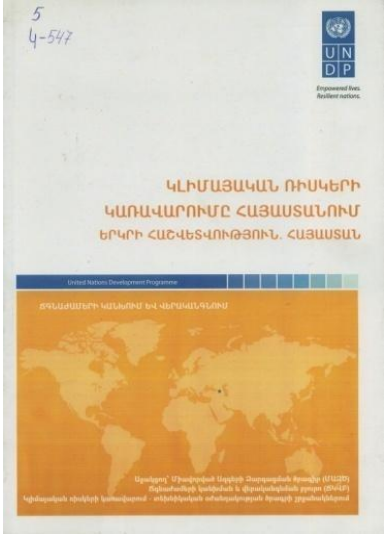

Կլիմայական ռիսկերի կառավարումը Հայաստանում
Երկրի հաշվետվություն. Հայաստան
Դեկտեմբեր 2013 / ՄԱԶԾ, ՃԿՎԲ ; Խմբ.՝ Դ. Հարությունյան. - [USA] : ՄԱԶԾ, 2013. - 68 էջ : նկ. - Օգտ. գրակ.՝ էջ 68 (13 անուն.).

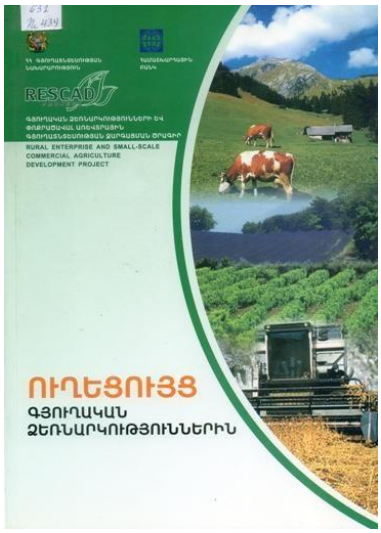

Ուղեցույց գյուղական ձեռնարկություններին / ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն, Համաշխարհային բանկ. - Երևան : Ա.հ., 2011. - 208 էջ. - (Գյուղական ձեռնարկությունների և փոքրածավալ առևտրային գյուղատնտեսության զարգացման ծրագիր).

Ուղեցույցը տրամադրում է տեղեկատվություն տարբեր տիպի ծրագրերի իրականացման համար ներդրումներ կատարող դոնորների, ինչպես նաև այլ հաստատությունների վերաբերյալ:

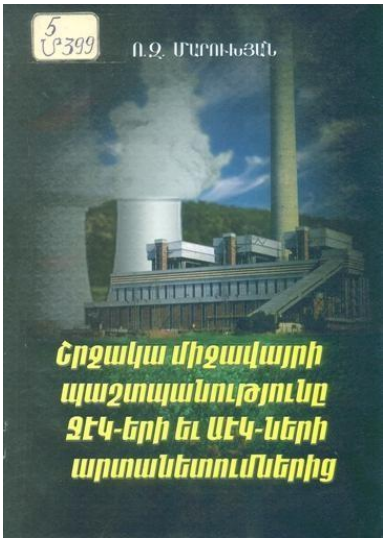

Մարուխյան Ռոստանիկ Զավենի
Շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը ՋԷԿ-երի և ԱԷԿ-ների արտանետումներից: ուսումնական ձեռնարկ / Ռ. Զ. Մարուխյան. - Երևան: Ճարտարագետ, 2002 - Մատենագիտ.՝ էջ 112. Մ. 1, 2002. - 116 էջ : նկ., աղս.

Ձեռնարկում անհրաժեշտ ծավալով լուսաբանված են էլեկտրական և ջերմային էներգիաների արտադրությամբ պայմանավորված բնապահպանական հիմնախնդիրները, ներկայացված են ՋԵԿ-երի և ԱԷԿ-ների՝ շրջակա միջավայրի վրա ունեցած բացասական ազդեցության նվազեցման հնարավոր մեթոդները:Ձեռնարկը նախատեսված է «Շրջակա միջավայրի ճարտարագիտական պաշտպանություն (էներգետիկայի ճյուղ)», «Ջերմային էլեկտրակայաններ» և «Ատոմային էլեկտրակայաններ» մասնագիտությունների ավագ կուրսերի ուսանողների համար և կարող է օգտակար լինել էլեկտրակայանները շահագործող անձնակազմին]:

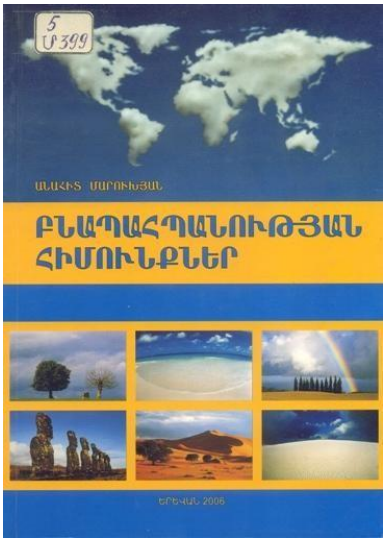

Մարուխյան Անահիտ Դերենիկի
Բնապահպանության հիմունքներ: ՈՒսումնական ձեռնարկ/ Ա. Դ. Մարուխյան ; Խմբ.՝ Գ. Հ. Թորոսյան. - Երևան : Ճարտարագետ, 2006. - 148 էջ.: նկ. - Օգտ. գրակ.՝ 60 անուն. - ISBN 99941-924-9-3 :

Զարգացող էկոլոգիական ճգնաժամի պայմաններում բնապահպանության հիմունքներ դասընթացի խնդիրն է ձևավորել ապագա մասնագետների էկոլոգիական աշխարհայացքը: Սույն ձեռնարկում բերված են էկոլոգիայի հիմնական հասկացողությունները, շարադրված են բնական համակարգերի կառուցվածքը և գործառնության օրինաչափությունները: Անհրաժեշտ ծավալով լուսաբանված են շրջակա միջավայրի առկա վիճակը և բնապահպանական հիմունքները: Դիտարկված են անտրոպոգեն ազդեցության հետևանքները, դրանց նվազեցման և հնարավոր կանխման ուղիները: Քննարկված են նաև էկոլոգիական անվտանգության և շրջակա միջավայրի պահպանության իրավական հիմքերը:Ուսումնական ձեռնարկը նախատեսված է Հայաստանի Պետական Ճարտարագիտական համալսարանի ուսանողների համար]:

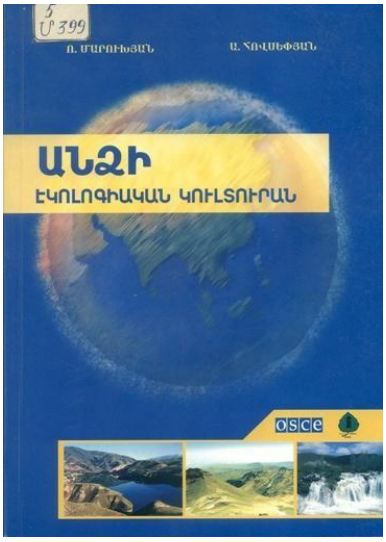

Մարուխյան Ռոստանիկ Զավենի
Անձի էկոլոգիական կուլտուրան: Ձևավորման ուղիները և դաստիարակության ու կրթության միջոցները = Экологическая культура личности : Пути формирования и средства воспитания и образования = Individual's Ecological Culture : Ways of Formation and Means of Up Bringing and Education / Ռ. Զ. Մարուխյան, Ա. Ա. Հովսեփյան ; Խմբ.՝ Կ. Դանիելյան, Հ. Պետրոսյան, Ռ. Հովսեփյան; Գրախոս.՝ Կ. Գրիգորյան և ուրիշ. - Երևան : Արևիկ, 2005. - 367 էջ. : նկ., լուսանկ., աղս. - Ամփոփումը՝ ռուս. և անգլ. լեզ. - Բառարան, էջ՝ 325-346; Մատենագիտ.՝ հայ., ռուս. և անգլ. լեզուներով, էջ՝ 347-362. - ISBN 5-8077-0669-2 : Տպագրվել է ԵԱՀԿ Երևանյան գրասենյակի և Բնապահպանական տեղեկատվական հասարակական կենտրոնի (Օրհուսի կենտրոն) աջակցությամբ

Ուսումնասիրությունը հասարակության հոգևոր-մշակույթային դաստիրակության կարևորագույն բաղադրիչի՝ անձի էկոլոգիական կուլտուրայի ձևավորման, դաստիրակության ու կրթության միջոցով այդ կուլտուրայի արմատավորման հարցերին նվիրված մեզանում համակողմանի վերլուծության առաջին փորձն է: Քննարկվում են մարդկությանն անհանգստացնող էկոլոգիական համամոլորակային հիմնախնդիրները, դիտարկվում են անձի էկոլոգիական կուլտուրայի հիմնահարցերը, էկոլոգիական մտածելակերպի և վարքի գիտական ըմբռնումները:Նախատեսվում է

բուհերի ուսանողության և ասպիրանտների, մանկավարժների ու լրագրողների, ինչպես և՝ կառավարման տարբեր ոլորտների ներկայացուցիչների, օրենսդիր ու գործադիր մարմինների աշխատողների, տնտեսավարների, էկոլոգիական գիտությամբ զբաղվողների ու այդ խնդիրներով հետաքրքրվող ընթերցող լայն շրջանների համար]:

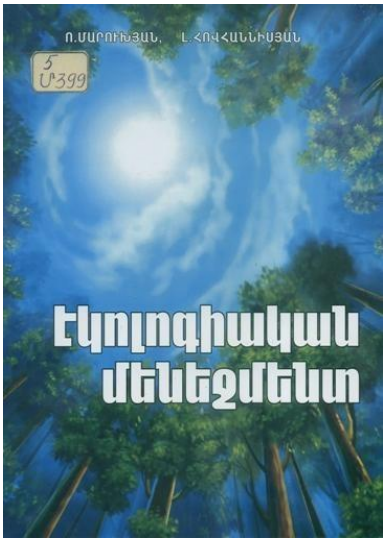

Մարուխյան Ռոստանիկ Զավենի

Էկոլոգիական մենեջմեթ: դասագիրք = Экологический менеджмент : учебник = Environmental managment / Ռ. Զ. Մարուխյան, Լ. Ս. Հովհաննիսյան ; ՀՀ Կրթ. և գիտ. նախ., ՀՊՃՀ. - Երևան : Ճարտարագետ, 2009. - 432 էջ: աղս. - Օգտ. գրակ.՝ էջ 430-431 (54 անուն). - ISBN 978-9939-55-416-7 :

Դասագրքում դիտարկում են ժամանակակից ձեռներեցություններում էկոլոգիական մենեջմենթի համակարգի ստեղծման և դրան առնչվող հիմնական գործառույթների իրականացման հարցեր: Մանրամասն տրվում են ՀՀ-ում գործող էկոլոգիական մենեջմենթի ՀՍՍ 14000 սերիայի չափորոշիչների հիմադրույթները և իրականացվել է համեմատական վերլուծություն դրանց արևմտյան նմանակների հետ (ISO 14000 և BS 7750), բացահայտվել են առկա առանչությունները:Առանձնակի ուշադրություն է դարձվել էկոլոգիական մենեջմենթի համակարգի ներդրման հիմնահարցերին, հատկապես ձեռնարկություններում իրականացվող այն միջոցառումներին, որոնք նպատակաուղղվում են շրջակա միջավայրի պաշտպանությանը: Դասագրքում մանրամասն դիտարկվել են էկոլոգիական աուդիտի, գնահատման և սերտիֆիկացման խնդիրները, էկոլոգիական մակնշման հիմնական սկզբունքները, վերլուծվել են էկոլոգիական համակարգի գործող համակարգերի տարատեսակներից յուրաքանչյուրի առավելություններն ու թերությունները: Դասագիրքը լիովին համապատասխանում է ՀՊՃՀ (պոլիտեխնիկում)-ում դասավանդող «Էկոլոգիական մենեջմենթ և աուդիտ» առարկայի ուսումնական ծրագրին և նախատեսված է «Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն» և «Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն և բնական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործում» մասնագիտությունների ուսանողների համար, կարող է օգտակար լինել ջերմային ատոմային էլեկտրակայանների և արդյունաբերական ձեռնարկությունների ինժեներա-տեխնիկական անձնակազմի համար, ովքեր աշխատում են բնական ռեսուրսների օգտագործման և շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում: